

Chambre des Représentants

SESSION 1975-1976

14 MAI 1976

PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments, faite à Bâle le 16 mai 1972.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

La Convention à laquelle le Parlement est prié de donner son approbation tend à instituer dans les Etats membres du Conseil de l'Europe un système d'enregistrement ou plus exactement d'inscription de testaments dans le but de faciliter leur découverte après le décès du testateur.

Comme il est expliqué dans le rapport accompagnant la Convention, il arrive de plus en plus souvent que des personnes fassent leur testament hors de leur domicile ou même à l'étranger; aucun dépôt obligatoire chez un notaire, au greffe d'un tribunal ou auprès d'une autorité publique n'étant organisé, il en résulte que, dans beaucoup de cas, l'existence du testament ou le lieu où il se trouve risquent de rester ignorés.

C'est à ces inconvénients que la Convention s'efforce de remédier en imposant aux Etats contractants l'obligation d'organiser l'inscription des testaments de manière telle que, après le décès du testateur, toute personne puisse savoir s'il existe un testament et chez qui il se trouve.

Forcément, la Convention ne pouvait rendre obligatoire l'inscription de tous les testaments, car certains ne sont jamais confiés ni à un notaire ni à une autorité publique, la volonté du testateur étant de conserver son testament chez lui jusqu'à son décès.

D'autre part, la Convention ne veut pas ajouter une nouvelle condition de validité des testaments à celles que connaissent déjà les droits nationaux; aux termes de l'article 10, elle ne porte pas atteinte aux règles qui, dans chacun des Etats contractants, concernent la validité des testaments; en aucun cas l'inscriptioin ne sera une condition de validité du testament, quelle que soit sa forme.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1975-1976

14 MEI 1976

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testaments, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De Overeenkomst waarvoor de goedkeuring van het Parlement wordt gevraagd, heeft tot doel in de Lid-Staten van de Raad van Europa een stelsel van registratie van testamenten in het leven te roepen ten einde na het overlijden van de erflater de opsporing van het testament te vergemakkelijken.

Zoals is uiteengezet in het bij de Overeenkomst gevoegde verslag, komt het steeds vaker voor dat personen hun testament maken buiten hun woonplaats of zelfs in het buitenland. Aangezien de verplichte bewaargeving bij een notaris, bij de griffie van een rechtbank of bij een met openbaar gezag beklede autoriteit niet geregeld is, kan worden gevreesd dat in veel gevallen het bestaan van het testament of de plaats waar het zich bevindt onbekend blijven.

Aan deze situatie wenst de Overeenkomst een einde te maken door de Overeenkomstsluitende Staten te verplichten de registratie van testaments zodanig te regelen dat een ieder, na het overlijden van de erflater, kan weten of er een testament is en waar het zich bevindt.

De Overeenkomst kon uiteraard de registratie van alle testaments niet verplicht stellen: sommige testaments worden nooit aan een notaris of aan een met openbaar gezag beklede autoriteit toevertrouwd, ingevolge de wens van de erflater zijn testament tot aan zijn dood bij zich te houden.

Bovendien wil de Overeenkomst geen nieuwe voorwaarden voor de geldigheid van testaments toevoegen aan die welke reeds in de nationale wetgeving bestaan. Volgens artikel 10 worden de bepalingen onverlet gelaten die in elke Overeenkomstsluitende Staat betrekking hebben op de geldigheid van testaments; in geen geval zal de registratie een voorwaarde zijn voor de geldigheid van het testament, ongeacht de vorm ervan.

Le but de la Convention étant de faciliter la découverte des testaments, ses auteurs ont voulu que chacun des Etats contractants crée ou désigne un ou plusieurs organismes nationaux chargés de tenir des registres, où les renseignements nécessaires à la découverte de testaments pourront être obtenus sans difficulté, après l'ouverture de la succession.

On doit souligner que les auteurs de la Convention ont décidé de laisser à chaque Etat contractant le choix entre un organisme unique ou plusieurs organismes chargés de l'inscription. De même, l'inscription peut se faire dans un registre central unique ou dans plusieurs registres régionaux. Dans le cas de notre pays, il ne paraît guère opportun d'user de cette faculté de répartition des tâches entre plusieurs autorités.

L'article 3 de la Convention, inspiré par le souci « de faciliter les liaisons internationales », prévoit en outre la désignation d'un organisme national pour « faire procéder aux inscriptions dans les autres Etats contractants », lorsque le testateur le demande, et pour « recevoir les demandes de renseignements provenant des organismes nationaux des autres Etats contractants ». Selon le rapport explicatif, il s'agira cette fois d'un organisme national unique qui recevra également les demandes d'inscription provenant des autres Etats contractants et répondra aux demandes de renseignements.

Le même rapport précise que dans les Etats où un registre unique sera établi, « l'organisme national chargé de l'inscription dans un pays étranger pourra être l'organisme chargé de la tenue du registre central ». De plus, « les Etats contractants sont entièrement libres dans le choix de cet organisme national et peuvent, s'ils le désirent, désigner un organisme privé ». Le Gouvernement a estimé qu'il convenait de faire usage de cette faculté laissée aux Etats contractants et de désigner, à l'article 2 du projet de loi d'approbation, un organisme central unique chargé de toutes les inscriptions et transmissions à l'étranger, ainsi que de la tenue du registre national.

* * *

Les dispositions les plus importantes de la Convention sont celles qui déterminent quels testaments doivent être inscrits, qui doit faire procéder à l'inscription, et quels sont les renseignements qui peuvent être communiqués.

Aux termes de l'article 4, l'inscription n'est obligatoire que pour les testaments par acte authentique; selon le rapport, il appartient à la législation interne de chaque Etat de préciser quels sont les testaments qu'elle considère comme appartenant à cette catégorie. L'inscription est également obligatoire pour les testaments qui ont fait l'objet d'un acte officiel de dépôt ainsi que pour les testaments olographes qui ont été remis à un notaire ou à toute personne qualifiée pour les recevoir (par exemple, pour la Belgique, les agents diplomatiques et consulaires; Loi du 10 juillet 1931, article 5). C'est le notaire lui-même, ou l'officier public qui en fait les fonctions, qui doit requérir l'inscription du testament qu'il a établi ou reçu du testateur. Celui-ci peut demander que l'inscription soit faite non seulement dans le pays « où le testament aura été dressé ou déposé » mais aussi dans d'autres Etats contractants. Cette possibilité de requérir l'inscription dans plusieurs pays offre évidemment un intérêt tout particulier lorsque le testament est fait à l'étranger et que le testateur désire que ses héritiers puissent découvrir facilement le lieu où il se trouve.

De l'Overeenkomst, die tot doel heeft de opsporing van de testaments te vergemakkelijken, bepaalt dat elk der Overeenkomstsluitende Staten een of meer nationale organen in het leven roept of aanwijst, die worden belast met het bijhouden van registers waaruit de inlichtingen die nodig zijn voor de opsporing van testaments, na het openvallen van de erfenis zonder moeilijkheden kunnen worden verkregen.

Men zal opmerken dat de auteurs van de Overeenkomst besloten hebben aan elke Overeenkomstsluitende Staat de keuze te laten een of meer organen aan te wijzen die met de registratie zullen worden belast. Evenzo kan de registratie geschieden in één centraal register of in verschillende regionale registers. Het lijkt niet raadzaam in ons land gebruik te maken van de mogelijkheid om de taken tussen verschillende nationale instanties te verdelen.

Artikel 3 dat de « vergemakkelijking van de internationale samenwerking » op het oog heeft, voorziet daarenboven in de aanwijzing van een nationaal orgaan dat op verzoek van de erflater « regelingen treft voor de registratie in andere Overeenkomstsluitende Staten » en dat « verzoeken om inlichtingen in ontvangst neemt afkomstig van de nationale organen van andere Overeenkomstsluitende Staten ». Volgens het toelichtend verslag gaat het ditmaal om een enkel nationaal orgaan dat eveneens de verzoeken om registratie afkomstig van andere Overeenkomstsluitende Staten in ontvangst neemt en de verzoeken om inlichtingen beantwoordt.

In hetzelfde verslag wordt bepaald dat in de Staten waar een enkel register wordt aangelegd, het nationaal orgaan belast met de registratie in het buitenland, het orgaan kan zijn dat is belast met het bijhouden van het centraal register. Bovendien zijn de Overeenkomstsluitende Staten volledig vrij in de keuze van dat orgaan en kunnen zij desgewenst een privé instelling aanwijzen. De Regering is van mening dat van de mogelijkheid die aan de Overeenkomstsluitende Staten wordt gegeven, gebruik dient te worden gemaakt. Aldus wordt in artikel 2 van het wetsontwerp tot goedkeuring van de Overeenkomst één enkel centraal orgaan aangewezen, dat belast is met de registraties en de verzending van inlichtingen naar het buitenland, alsmede met het bijhouden van het nationaal register.

* * *

De belangrijkste bepalingen van de Overeenkomst zijn die welke voorschrijven welke testaments moeten worden geregistreerd, wie om registratie moet verzoeken en welke inlichtingen mogen worden medegedeeld.

Volgens artikel 4 dienen alleen testamenten die bij authentieke akte zijn opgemaakt, te worden geregistreerd. Volgens het verslag moeten de eigen wetten van elke Staat vaststellen welke testaments worden geacht tot die categorie te behoren. Dienen eveneens te worden geregistreerd, de testaments waarvoor een officiële akte van bewaargave is opgemaakt, alsook de olografische uiterste wilsbeschikkingen die aan een notaris zijn ter hand gesteld of aan iedere persoon die bevoegd is om ze in ontvangst te nemen (b.v., in België, de diplomatieke en consulaire ambtenaren; Wet van 10 juli 1931, art. 5). Het is de taak van de notaris of van de openbare ambtenaar die het ambt van notaris waarneemt, om registratie te verzoeken, van een testament die zij opmaken of die hen door de erflater worden ter hand gesteld. De erflater kan vragen dat de registratie geschiedt niet alleen in het land « waar het is gemaakt of in bewaring gegeven » maar ook in de andere Overeenkomstsluitende Staten. De mogelijkheid om registratie in verschillende landen te verzoeken, biedt ontegensprekelijk voordelen wanneer het testament in het buitenland is opgemaakt en de erflater wenst dat zijn erfgenamen de plaats waar het zich bevindt gemakkelijk terugvinden.

Si l'on considère l'utilité de l'inscription des testaments, la question peut se poser s'il n'est pas opportun que le législateur belge fasse usage de la faculté que lui laisse l'article 4 de la Convention d'interdire au testateur de s'opposer à l'inscription dans le cas du testament olographe.

Cependant une telle interdiction pourrait avoir pour effet de dissuader ceux qui sont opposés à l'inscription de déposer leur testament chez un notaire, avec tous les inconvénients et les risques qui s'ensuivent. De toute façon, le testateur qui est hostile à l'inscription de son testament peut toujours s'abstenir de le déposer chez un notaire, que l'inscription soit ou non obligatoire.

Il ne servirait donc à rien d'interdire au testateur de s'opposer à l'inscription.

L'article 4, § 3, ouvre également aux Etats contractants la faculté de ne pas rendre obligatoire l'inscription des testaments « déposés auprès des autorités militaires ». Le Code civil limite, en son article 983, les cas dans lesquels les testaments des militaires pourront être reçus par leurs supérieurs. On remarquera que les testaments faits dans cette forme ne conservent leur validité que pendant un certain délai. Bien que ces dispositions ne soient plus guère appliquées de nos jours, il paraît utile de faire usage de la réserve de l'article 4 et de ne pas exiger l'inscription de testaments dont la durée de validité est limitée.

Pour ce qui est de la faculté prévue par l'article 5, de permettre l'inscription du testament par le testateur lui-même, « dans des cas spéciaux » déterminés par la législation de chaque Etat contractant, l'utilité d'une telle disposition ne peut se révéler qu'à l'usage; on ne saurait dire dès à présent dans quels cas l'inscription doit pouvoir être demandée par le testateur lui-même.

Puisque l'inscription doit permettre de retrouver le notaire ou l'autorité publique qui a reçu le testament ou le « déposé en dépôt » (art. 7, 1, e), il paraît souhaitable, pour éviter des erreurs, que l'inscription soit faite par le notaire ou cette autorité publique, et non par le testateur lui-même.

* * *

Pour éviter les inconvénients qui résulteraient de la publicité donnée à l'existence même du testament, du vivant du testateur, et les objections qui ne manqueraient pas d'être soulevées dans ce cas contre la Convention, celle-ci dispose clairement, à l'article 8, que l'inscription doit rester secrète du vivant du testateur; après l'ouverture de la succession, seuls les renseignements indispensables pour savoir où se trouve le testament peuvent être obtenus par quiconque; il n'en va pas de même, bien entendu, du contenu du testament, qui ne peut être révélé à d'autres personnes que les héritiers et légataires, après le décès du testateur.

En ce qui concerne les informations relatives à l'existence d'un testament, l'article 8, alinéa 2, répond à deux questions :

Quelles sont les personnes qui sont habilitées à demander des informations ? Comment ces personnes doivent-elles justifier leur requête ?

La Convention stipule que toute personne peut obtenir ces renseignements, à la seule condition de présenter un extrait de l'acte de décès, ou tout autre document justifiant le décès. La personne qui demande des informations n'est pas tenue de prouver que ces informations

Wegens het nut van de registratie van testaments kan de vraag worden gesteld of de Belgische wetgever geen gebruik dient te maken van de mogelijkheid die hem in artikel 4 van de Overeenkomst wordt gegeven om te verbieden dat de erflater bij olografische uiterste wilsbeschikking, zich tegen de registratie verzet.

Een dergelijk verbod zou echter ook tot gevolg kunnen hebben dat zij, die tegen de registratie gekant zijn, beslissen hun testament niet bij een notaris in bewaring te geven met de daaruit voortvloeiende nadelen en risico's. Hoe dan ook, de erflater die zijn testament niet wenst te laten registreren, kan er altijd van afzien het bij een notaris in bewaring te geven, ongeacht of de registratie verplicht is of niet.

Het zou dus nergens toe dienen de erflater te verbieden zich tegen de registratie te verzetten.

Artikel 4, derde lid, opent eveneens aan de overeenkomstsluitende Staten de mogelijkheid de inschrijving van de testaments « in bewaring gegeven bij de militaire autoriteiten » niet verplicht te stellen. Artikel 983 van het Burgerlijk Wetboek beperkt de gevallen waarin de testaments van militairen voor hun meerderen mogen worden verleden. De in deze vorm gemaakte testaments zijn inderdaad slechts gedurende een bepaalde tijd geldig. Hoewel die bepalingen tegenwoordig niet meer worden toegepast, lijkt het nuttig gebruik te maken van het in artikel 4 vervatte voorbehoud en de inschrijving niet te eisen van testaments met beperkte geldigheidsduur.

Artikel 5 voorziet in de mogelijkheid dat het verzoek tot registratie « in bijzondere gevallen » omschreven in de wetgeving van iedere Overeenkomstsluitende Staat door de erflater kan worden gedaan. Het nut van die bepaling kan slechts door het gebruik aan het licht komen : er kan nu nog niet worden gezegd in welke gevallen de erflater zelf om registratie moet kunnen verzoeken.

Aangezien de registratie het mogelijk moet maken de notaris of de met openbaar gezag beklede autoriteit die het testament « in ontvangst of in bewaring heeft genomen » (art. 7, 1, e) op te sporen, lijkt het raadzaam — om vergissingen te voorkomen — dat de registratie geschiedt door de notaris of de met openbaar gezag beklede autoriteit en niet door de erflater zelf.

* * *

Om te voorkomen dat moeilijkheden zouden rijzen wanneer het bestaan van het testament tijdens het leven van de erflater openbaar werd gemaakt en dat in dit geval tegen de Overeenkomst verzet zou worden gevoerd, wordt in artikel 8 duidelijk bepaald dat de registratie gedurende het leven van de erflater geheim dient te blijven; na het openvallen van de erfenis kunnen alleen die inlichtingen welke noodzakelijk zijn om te weten waar zich het testament bevindt, door een ieder worden verkregen; dit is vanzelfsprekend niet het geval met de inhoud van het testament dat aan geen andere personen mag worden bekendgemaakt dan aan de erfgenamen en de legatarissen, na het overlijden van de erflater.

Wat de inlichtingen betreft in verband met het bestaan van het testament, geeft artikel 8 het antwoord op de twee volgende punten :

Wie is gerechtigd om inlichtingen te vragen ? Hoe moeten zij hun verzoek staven ?

De Overeenkomst bepaalt dat een ieder deze inlichtingen kan bekomen op de enkele voorwaarde dat hij een uittreksel uit de akte van overlijden of enig ander document waaruit het overlijden blijkt overlegt. De persoon die inlichtingen vraagt is niet verplicht het bewijs te leveren van een

présentent pour elle un intérêt juridique ou autre; il lui suffit d'apporter la preuve du décès du testateur. Bien entendu, il appartient à l'organisme auquel les renseignements sont demandés, d'apprécier la valeur du document justifiant le décès.

La Convention contient également une disposition pour les cas de retrait, de révocation et de modification des testaments inscrits. Afin d'assurer la tenue à jour du registre, l'article 4, § 2, rend obligatoire l'inscription des actes emportant le retrait, la révocation ou la modification d'un testament, « s'ils revêtent une forme qui, selon le paragraphe précédent, entraînerait l'inscription ».

En dehors de l'hypothèse où le testateur révoque ou modifie son testament par un acte nouveau soumis à inscription, il peut arriver qu'il se borne à retirer matériellement le testament qu'il avait déposé. Il résulte des termes de la Convention (art. 4, § 1, b) que dans cette hypothèse l'inscription du testament ne doit pas être maintenue. Mais il n'est pas possible d'éviter que des modifications soient apportées à un testament inscrit par un testament ultérieur non déposé chez un notaire et par conséquent non inscrit. Sinon, il faudrait rendre obligatoire l'inscription de tous les testaments.

Une autre remarque se rapporte à l'aspect international de l'inscription des testaments. En principe, l'inscription a lieu dans le pays où le testament est dressé (s'il est fait par acte authentique) ou déposé (testament olographe ou mystique), à l'initiative des autorités de ce pays; mais le testateur peut demander que ces autorités fassent procéder à l'inscription « par l'intermédiaire de leur organisme national » dans les registres des autres Etats contractants. La nationalité du testateur n'est pas prise en considération mais, s'il est « libre de choisir le registre dans lequel il souhaite voir inscrire son testament », il est exigé comme condition préalable que ce même testament ait fait l'objet d'une inscription dans l'Etat où il a été dressé ou déposé.

* * *

L'article 2 du projet désigne, conformément aux articles 2 et 3 de la Convention, l'organisme national qui sera chargé des inscriptions et de la transmission des renseignements demandés par les organismes nationaux des autres Etats contractants.

En Belgique, la désignation de cet organisme ne soulève aucune difficulté, étant donné que la Fédération royale des notaires de Belgique a déjà mis au point et fait fonctionner, de sa propre initiative, un système simple et pratique d'inscription des testaments. Ce système consiste dans la tenue d'un fichier où se trouvent, dans l'ordre alphabétique, les noms de toutes les personnes qui ont fait un testament devant notaire ou qui l'ont déposé chez un notaire et qui ont consenti à l'inscription, celle-ci n'étant pas actuellement obligatoire.

* * *

Aux termes de l'article 11 de la Convention, chacun des Etats contractants peut étendre le système d'inscription aux testaments olographes non déposés et à toute autre disposition pouvant avoir une incidence sur la dévolution d'une succession.

Ainsi qu'il est exposé dans le rapport explicatif, cet article se réfère aux dispositions « mortis causa » pouvant être contenues dans des actes qui ne sont pas des testa-

juridisch of ander belang; het bewijs van het overlijden van de erflater volstaat. Het orgaan aan wie de inlichtingen worden gevraagd beoordeelt de rechtskracht van het stuk waaruit het overlijden blijkt.

De Overeenkomst regelt eveneens de gevallen van terugneming, herroeping en wijziging van de geregistreerde testamenten. Ter waarborging van het bijhouden van het register wordt bij artikel 4, tweede lid, de inschrijving verplicht gesteld van de akten waarbij een testament wordt teruggenomen, herroepen of gewijzigd, « indien zij gesteld zijn in een vorm welke volgens het vorige lid registratie met zich brengt ».

Naast de hypothese dat de erflater zijn testament door middel van een nieuwe voor inschrijving bestemde akte terugneemt of wijzigt, bestaat ook de mogelijkheid dat hij er zich toe beperkt het neergelegde testament materieel terug te nemen. Luidens de Overeenkomst (art. 4, eerste lid, e) moet de inschrijving in dit geval niet gehandhaafd blijven. Er kan echter niet worden vermeden dat in een geregistreerd testament wijzigingen worden aangebracht door een later testament dat niet bij een notaris in bewaring is gegeven en dus niet is geregistreerd. Anders zou de inschrijving van alle testaments verplicht moeten worden gesteld.

Een andere opmerking heeft betrekking op de registratie van testaments uit een internationaal oogpunt beschouwd. In principe geschiedt de registratie in het land waar het testament is opgemaakt (bij authentieke akte) of in bewaring gegeven (olografische of besloten testament) op verzoek van de autoriteiten van dit land, maar de erflater kan vragen dat die autoriteiten om registratie verzoeken in de registers van de andere Overeenkomstsluitende Staten « door tussenkomst van de nationale organen ». De nationaliteit van de erflater wordt buiten beschouwing gelaten, maar hoewel hij vrij is te kiezen in welk register hij zijn testament wenst te laten registreren, wordt toch als voorwaarde gesteld dat dit testament is geregistreerd in de Staat waar het is opgemaakt of in bewaring gegeven.

* * *

In artikel 2 van het ontwerp wordt overeenkomstig de artikelen 2 en 3 van de Overeenkomst, het nationaal orgaan aangewezen dat belast is met de registratie en met het verzenden van de inlichtingen die door de nationale organen van de andere Overeenkomstsluitende Staten worden gevraagd.

In België doet de aanwijzing van dit orgaan geen problemen rijzen, aangezien de Koninklijke Federatie van notarissen van België op eigen initiatief reeds begonnen is met een eenvoudig en praktisch stelsel van registratie van testaments. Het stelsel komt hierop neer dat een kaartregister wordt bijgehouden met de alfabetische gerangschikte namen van alle personen die ten overstaan van een notaris een testament hebben gemaakt of die een testament bij een notaris in bewaring hebben gegeven en die met de registratie ervan hebben ingestemd aangezien deze nu nog niet verplicht is.

* * *

Volgens artikel 11 van de Overeenkomst kan elke Overeenkomstsluitende Staat het registratiestelsel uitbreiden tot niet in bewaring gegeven olografische uiterste wilsbeschikkingen en tot « enige andere beschikking die van invloed kan zijn op de vererving van een nalatenschap ».

Zoals in het toelichtend verslag is uiteengezet, verwijst dit artikel naar de beschikkingen « ter zake des doods » die kunnen voorkomen in akten die geen testament zijn. Op

ments. Conformément à l'article 11 de la Convention, l'article 3 du présent projet de loi étend le régime de l'inscription obligatoire aux actes qui, en droit belge, sont de nature à affecter la liquidation et le partage d'une succession. Ces actes sont principalement les institutions contractuelles par lesquelles les époux ou futurs époux disposent l'un en faveur de l'autre, pour le cas de survie, de tout ou partie des biens qui composeront leur succession ou de la plus forte quotité disponible, en cas d'existence d'enfants. D'autres clauses des conventions matrimoniales peuvent avoir pour objet de déroger à la règle du partage par moitié et en nature des biens qui composaient la communauté entre époux; ces clauses ont une incidence directe sur la dévolution de la succession de l'époux qui précède parce qu'elles modifient la composition ou l'étendue de la part de communauté qui doit être attribuée à ses héritiers (indépendamment des droits du conjoint survivant sur cette part).

C'est le cas des clauses de préciput, de partage inégal ou d'attribution de la communauté au conjoint survivant, ainsi que des clauses de reprise sur estimation, pour ne citer que les plus communes. Lorsque de telles clauses figurent dans un contrat de mariage, il paraît éminemment utile qu'une inscription soit faite, comme pour un testament, afin que l'existence de ce contrat puisse être révélée après le décès de l'un des époux.

* * *

L'article 5 du présent projet laisse au Roi la faculté d'étendre l'obligation d'inscription « à toute autre disposition pouvant avoir une incidence sur la dévolution de la succession » (termes de l'article 11 de la Convention), afin de tenir compte de la possibilité que, à l'avenir, d'autres types de dispositions de dernière volonté ou d'autres actes pouvant influencer sur la dévolution d'une succession soient autorisés par le droit interne ou par des conventions internationales.

Pour couvrir, dans une certaine mesure, les frais de fonctionnement du registre tenu par la Fédération royale des notaires, il a paru nécessaire d'autoriser le Roi à établir un tarif des redevances qui pourront être perçues à l'occasion soit d'une demande d'inscription, soit d'une demande de renseignements, pour autant que ces demandes n'émanent pas de correspondants étrangers (car la Convention prévoit, en son article 9, que les services rendus entre les Etats contractants... sont fournis gratuitement). C'est pourquoi l'article 6 permet au Roi de régler le tarif des frais. Ceux-ci prendront la forme d'une rétribution de faible importance correspondant à la rémunération d'une prestation fournie par un organisme privé. Il ne s'agira donc nullement d'une taxe au profit de l'Etat ou d'un service public organisé par lui.

A propos de l'article 7, il convient de souligner que le projet de loi rend obligatoire l'inscription des testaments à partir d'une date déterminée et non pas à partir de l'entrée en vigueur de la Convention qui n'aura lieu, en vertu de son article 12.2, que trois mois après la date de dépôt du troisième instrument de ratification ou d'acceptation.

Ainsi l'obligation d'inscrire les actes que la Convention soumet à inscription résultera de la loi d'approbation elle-même et sera indépendante de l'entrée en vigueur de la Convention; ceci afin de répondre aux vœux de la Fédération des notaires. La mise en place du système d'inscription exige en effet un délai plus long que celui de l'article 12 de la Convention (3 mois) et il est indispensable de savoir à partir de quand ce système devra fonctionner, compte tenu

grond van het genoemde artikel wordt in artikel 3 van het onderhavige wetsontwerp, het stelsel van de verplichte registratie uitgebreid tot de akten die volgens Belgisch recht van invloed zijn op de vereffening en de verdeling van een nalatenschap. Die akten zijn hoofdzakelijk de erfstellingen bij overeenkomst waarbij de echtgenoten of toekomstige echtgenoten, zich wederzijds, in geval van overleving, het geheel of een gedeelte van de goederen van hun nalatenschap vermaken of, indien er kinderen zijn, het grootste beschikbaar gedeelte. Andere huwelijksvoorwaarden kunnen tot doel hebben af te wijken van de regel van de verdeling bij helften en in natura van de goederen van de gemeenschap. Deze bedingen zijn rechtstreeks van invloed op de vererving van de nalatenschap van de vooroverleden echtgenoot daar zij de samenstelling of de omvang wijzigen van het aandeel in de gemeenschap dat aan zijn erfgenamen moet worden toegekend (onafhankelijk van de rechten van de langstlevende echtgenoot op dit aandeel).

Dit is het geval met de bedingen betreffende de vooruitneming, de ongelijke verdeling of de toekenning van de gemeenschap aan de langstlevende echtgenoot, en ook de bedingen betreffende de terugneming na schatting om er slechts een paar te noemen. Indien dergelijke bedingen in een huwelijkscontract voorkomen, lijkt het uitermate gewenst dit te laten registreren, zoals bij een testament, zodat het bestaan van dit contract na het overlijden van een van de echtgenoten bekend kan worden.

* * *

Artikel 5 van het ontwerp biedt de Koning de gelegenheid om de verplichting tot registratie uit te breiden « tot enige andere beschikking die van invloed kan zijn op de vererving van een nalatenschap » (termen van artikel 11 van de Overeenkomst). Het is immers niet uitgesloten dat het eigen recht of internationale overeenkomsten in de toekomst het registreren opleggen van andere vormen van uiterste wilsbeschikking of van andere akten die gevolgen kunnen hebben voor een zodanige vererving.

Om enigszins in de werkingskosten van het door de Koninklijke Federatie van notarissen gehouden register tegemoet te komen, lijkt het geboden de Koning ertoe te machtigen het tarief te bepalen van de vergoedingen die naar aanleiding van een verzoek om registratie of om inlichtingen kunnen worden gevraagd, voor zover het verzoek niet van een vreemdelingcorrespondent uitgaat (want luidens artikel 9 van de Overeenkomst worden de door de Overeenkomstsluitende Staten onderling verleende diensten om niet geleverd). Artikel 6 verleent de Koning die machtiging. De genoemde vergoeding zal slechts gering zijn en overeenstemmen met de beloning van een door een particuliere instelling geleverde prestatie. Het betreft dus geenszins een heffing ten behoeve van de Staat of van een door hem ingerichte openbare dienst.

In verband met artikel 7 dient erop te worden gewezen dat het wetsontwerp de verplichting tot registratie van testaments doet ingaan op een wel bepaalde datum, en niet op de datum van de inwerkingtreding van de overeenkomst. Volgens artikel 12.2 ervan treedt deze eerste in werking drie maanden na het tijdstip van de nederlegging van de derde akte van bekrachtiging of aanvaarding.

De verplichting om de in de Overeenkomst genoemde akten te registreren zal dus door de wet waarbij die overeenkomst wordt goedgekeurd, ingevoerd worden ongeacht het ogenblik waarop deze in werking treedt. Zo wordt aan de wens van de Federatie van notarissen tegemoet gekomen. De oprichting van het registratiestelsel vergt inderdaad meer tijd dan in artikel 12 van de Overeenkomst is bepaald (3 maanden), en wegens de aanzienlijke investeringen die

des investissements considérables que son organisation requiert.

Une dernière remarque a trait à l'effet de la loi dans le temps. Pour des raisons matérielles, il est impossible de rendre obligatoire l'inscription des actes antérieurs à l'entrée en vigueur de la loi; celle-ci n'aura donc pas d'effet rétroactif. Cependant, rien n'empêchera ceux qui le voudront de demander l'inscription de tels actes par l'intermédiaire d'un notaire ou d'une personne pouvant requérir l'inscription. De même, le fichier actuellement existant, que la Fédération des notaires tient à jour depuis quelques années, et où sont inscrits les testaments de ceux qui le demandent, pourra être consulté dans les conditions prévues par la Convention.

*Le Ministre des Affaires étrangères
et de la Coopération au Développement,*

R. VAN ELSLANDE.

Le Ministre de la Justice,

H. VANDERPOORTEN.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères et de la Coopération au Développement, le 4 septembre 1975, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation de la convention relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments faite à Bâle le 16 mai 1972 », a donné le 5 novembre 1975 l'avis suivant :

Le projet soulève les observations suivantes :

En son article 1er, le projet soumis à l'avis du Conseil d'Etat a pour objet de procurer l'assentiment des chambres législatives à la convention internationale relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments, faite à Bâle le 16 mai 1972.

Les articles 2 à 5 contiennent des dispositions de législation interne en rapport avec l'application de cette convention.

I. Aux termes de l'article 2 du projet de loi, l'organisme chargé de procéder aux inscriptions prévues par la convention et de répondre aux demandes de renseignements sera la Fédération royale des notaires de Belgique.

Selon les renseignements fournis au Conseil d'Etat, la Fédération royale des notaires de Belgique a accepté ces missions.

Aucune disposition du projet ne prescrit un contrôle quelconque de la manière dont la Fédération exercera ces missions. Aucune disposition ne règle non plus la situation qui serait créée par la dissolution ou la scission éventuelle de la Fédération, de même qu'il n'apparaît pas que le retrait de l'accord de la Fédération et les conséquences d'un tel retrait aient été envisagés.

II. L'expression « toutes dispositions pouvant avoir une incidence sur la dévolution d'une succession » qui est employée à l'article 4 du projet peut trouver sa place dans une convention internationale qui doit tenir compte de la diversité des législations des parties contractantes. Mais dans un texte de droit interne, elle doit en raison de son imprécision être remplacée par une énumération précise et limitative des dispositions auxquelles le Gouvernement propose au législateur d'étendre le système d'inscription prévu par la convention.

III. Au sujet de l'article 5 du projet qui prévoit la fixation par le Roi d'un tarif des frais, le texte de la loi ou l'exposé des motifs devra préciser s'il s'agit d'une taxe rémunératoire qui sera perçue au profit de l'Etat ou de sommes qui seront perçues par et au profit de la Fédération des notaires.

met deze oprichting zijn gemoeid, is het van bijzonder belang te weten vanaf wanneer dat stelsel moet worden toegepast.

Een laatste opmerking houdt verband met de uitwerking van de wet in de tijd. Om materiële redenen is het uitgesloten de registratie van de akten die van voor de inwerking-treding van de wet dagtekenen, verplicht te stellen. Deze zal dus niet terugwerken. Toch zal registratie van zodanige akten desverlangd mogen worden gevraagd door bemiddeling van een notaris of van een andere daartoe gemachtigde persoon. Eveneens zal het huidige kaartstelsel dat door de Federatie van notarissen sinds enkele jaren wordt bijgehouden en dat de testaments vermeldt van al wie erom verzoekt, onder de bij de Overeenkomst vastgestelde voorwaarden kunnen worden geraadpleegd.

*De Minister van Buitenlandse Zaken
en van Ontwikkelingssamenwerking,*

R. VAN ELSLANDE.

De Minister van Justitie,

H. VANDERPOORTEN.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 4^e september 1975 door de Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testaments, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972 », heeft de 5 november 1975 het volgend advies gegeven :

Bij het ontwerp zijn de volgende opmerkingen te maken :

Artikel 1 van het aan de Raad van State voorgelegde ontwerp heeft tot doel de instemming van de wetgevende kamers te verkrijgen voor de internationale overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testaments, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972.

De artikelen 2 tot 5 bevatten bepalingen van interne wetgeving met betrekking tot de toepassing van die overeenkomst.

I. Luidens artikel 2 van het wetsontwerp zal het orgaan dat belast is met de in de overeenkomst voorgescreven registratie en met het beantwoorden van verzoeken om inlichtingen, de Koninklijke Federatie van Belgische notarissen zijn.

Naar aan de Raad van State is verklaard, heeft deze Federatie die opdrachten aanvaard.

Geen bepaling van het ontwerp voorziet in enige controle op de wijze waarop de Federatie die opdrachten zal vervullen. Evenmin wordt een regeling getroffen voor de toestand die zou kunnen ontstaan door eventuele ontbinding of splitsing van de Federatie, terwijl ook niet blijkt dat rekening gehouden is met een mogelijke intrekking van het akkoord van de Federatie en met de gevolgen daarvan.

II. De woorden « enige andere beschikking die van invloed kan zijn op de vererving van een nalatenschap » die voorkomen in artikel 4 van het ontwerp, kunnen op hun plaats zijn in een internationale overeenkomst die rekening moet houden met de verscheidenheid van de wetgevingen van de verdragsluitende partijen, maar in een tekst van intern recht moeten zij, omdat zij zo vaag zijn, worden vervangen door een nauwkeurige en beperkende opsomming van de bepalingen waartoe de Regering aan de wetgever voorstelt het in de overeenkomst bepaalde registratiestelsel uit te breiden.

III. In verband met artikel 5 van het ontwerp, volgens hetwelk de Koning een tarief van de kosten bepaalt, zal de wettekst of de memorie van toelichting nader moeten bepalen of het gaat om een retributie die ten voordele van de Staat zal worden geheven dan wel om bedragen die zullen worden gegeven door en voor de Federatie van notarissen.

IV. Au sujet du même article 5, le Conseil d'Etat attire l'attention du Gouvernement sur ce qu'il devra veiller à ce que les arrêts qui seront nécessaires pour l'application de la convention et pour l'exécution de la future loi entrent en vigueur en même temps que cette dernière.

Observation finale.

Ni la convention, ni le projet de loi n'imposent l'inscription du testament qui aurait été déposé chez les notaires avant l'entrée en vigueur de la loi.

Selon les renseignements fournis au Conseil d'Etat, il serait permis au testateur de demander ces inscriptions selon les modalités prévues par la convention et par la loi et moyennant paiement des frais. De plus, selon les mêmes renseignements, les testaments déjà inscrits à la Fédération des notaires avant l'entrée en vigueur de la future loi pourront faire l'objet des renseignements et communications prévus par la convention.

La chambre était composée de

Messieurs : J. Masquelin, président,
H. Rousseau, J. van den Bossche, conseillers d'Etat,
P. De Visscher, F. Rigaux, assesseurs de la section de législation,
E. Van Vyve, greffier de section.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. van den Bossche.

Le rapport a été présenté par M. J. Fortpied, premier auditeur.

Le Greffier,

E. VAN VYVE.

Le Président,

J. MASQUELIN.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN,

Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires étrangères et de la Coopération au Développement et de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires étrangères et de la Coopération au Développement et Notre Ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1.

La Convention relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments, faite à Bâle le 16 mai 1972, sortira son plein et entier effet.

Art. 2.

L'organisme chargé de procéder aux inscriptions prévues par les articles 2 et 3 de la Convention et de répondre aux demandes de renseignements conformément à l'article 8 est la Fédération royale des notaires de Belgique.

IV. Nog in verband met artikel 5 vestigt de Raad van State de aandacht van de Regering erop dat zij ervoor dient te zorgen dat de besluiten die voor de toepassing van de overeenkomst en voor de uitvoering van de toekomstige wet noodzakelijk zullen zijn, samen met de wet in werking treden.

Slotopmerking.

Noch de overeenkomst, noch het wetsontwerp verplichten tot registratie van het testament dat bij de notarissen mocht zijn neergelegd vóór de inwerkingtreding van de wet.

Naar aan de Raad van State is verklaard, zou de erflater die registratie overeenkomstig de regels van de overeenkomst en van de wet mogen vragen mits hij de kosten betaalt. Ook zouden met betrekking tot de testaments die reeds vóór de inwerkingtreding van de toekomstige wet bij de Federatie van notarissen geregistreerd zijn, de in de overeenkomst bedoelde inlichtingen en mededelingen mogen worden verstrekt.

De kamer was samengesteld uit

De heren : J. Masquelin, voorzitter,
H. Rousseau, J. van den Bossche, staatsraden,
P. De Visscher, F. Rigaux, bijzitters van de afdeling wetgeving,
E. Van Vyve, afdelingsgriffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J. van den Bossche.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. Fortpied, eerste auditeur.

De Griffier,

E. VAN VYVE.

De Voorzitter,

J. MASQUELIN.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking en van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking en Onze Minister van Justitie zijn gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen waarvan de tekst volgt :

Artikel 1.

De Overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testaments, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2.

Het orgaan dat belast is met de in de artikelen 2 en 3 van de Overeenkomst voorgeschreven registratie en met het beantwoorden van verzoeken om inlichtingen overeenkomstig het bepaalde in artikel 8, is de Koninklijke Federatie van Belgische notarissen.

Cet organisme est également chargé de la transmission des renseignements demandés par les organismes nationaux des autres Etats contractants.

Art. 3.

Les dispositions de l'article 4 de la Convention ne sont pas applicables aux testaments déposés auprès des autorités militaires.

Art. 4.

Le système d'inscription des testaments est étendu :

1) aux conventions matrimoniales par lesquelles les époux ou futurs époux s'attribuent, pour le cas de survie, tout ou partie des biens qui composeront leur succession et à celles qui dérogent à la règle du partage égal, en nature, des biens communs;

2) aux institutions contractuelles entre époux.

Art. 5.

Le Roi pourra étendre l'obligation d'inscription à toute autre disposition pouvant avoir une incidence sur la dévolution de la succession.

Art. 6.

La forme et les modalités de l'inscription, les indications que contiendra la demande d'inscription, la durée pendant laquelle les inscriptions seront conservées et le tarif des frais seront réglés par le Roi.

Art. 7.

L'obligation d'inscription des testaments telle que prévue par la Convention précitée entrera en vigueur le 1er janvier 1977.

Donné à Bruxelles, le 12 mai 1976.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

*Le Ministre des Affaires étrangères
et de la Coopération au Développement,*

R. VAN ELSLANDE.

Le Ministre de la Justice,

H. VANDERPOORTEN.

Dit orgaan is eveneens belast met het overzenden van de inlichtingen die door de nationale organen van de andere Overeenkomstsluitende Staten worden gevraagd.

Art. 3.

De bepalingen van artikel 4 van de Overeenkomst zijn niet toepasselijk op de testaments die bij militaire overheden worden neergelegd.

Art. 4.

Het stelsel van registratie van testaments wordt uitgebreid :

1) tot de huwelijksovereenkomsten waarbij de echtgenoten of aanstaande echtgenoten elkaar voor het geval van overleving, het geheel of een gedeelte van de goederen waaruit hun nalatenschap zal bestaan, toewijzen, en tot die overeenkomsten welke afwijken van de gelijke verdeling van de gemeenschappelijke goederen in natura;

2) tot de erfstellingen bij overeenkomst tussen echtgenoten.

Art. 5.

De Koning kan de verplichting tot registratie uitbreiden tot enige andere beschikking die van invloed kan zijn op de vererving van een nalatenschap.

Art. 6.

De Koning bepaalt de vorm en de modaliteiten van de registratie, de inlichtingen die het verzoek tot registratie moet bevatten, de tijd gedurende dewelke de registratie wordt bewaard en het tarief van de kosten.

Art. 7.

De verplichting tot registratie van testaments zoals bepaald door de voornoemde Overeenkomst zal in werking treden op 1 januari 1977.

Gegeven te Brussel, op 12 mei 1976.

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

*De Minister van Buitenlandse Zaken,
en van Ontwikkelingssamenwerking,*

R. VAN ELSLANDE.

De Minister van Justitie,

H. VANDERPOORTEN.

CONVENTION

relative à l'établissement
d'un système d'inscription des testaments.

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la présente Convention,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses Membres;

Désirant instituer un système permettant à un testateur de faire inscrire son testament afin, d'une part, de réduire les risques que celui-ci soit ignoré ou connu tardivement et, d'autre part, de faciliter après le décès du testateur la découverte de ce testament;

Convaincus qu'un tel système faciliterait notamment la découverte de testaments dressés à l'étranger,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1.

Les Etats Contractants s'engagent à établir, selon les dispositions de la présente Convention, un système d'inscription des testaments, afin de faciliter, après le décès du testateur, la découverte de son testament.

Article 2.

Pour l'application de la présente Convention, chacun des Etats Contractants créera ou désignera un organisme unique ou plusieurs organismes qui seront chargés des inscriptions prévues par la Convention et qui répondront aux demandes de renseignements présentées conformément au paragraphe 2 de l'article 8.

Article 3.

1. En vue de faciliter les liaisons internationales, chacun des Etats Contractants devra désigner un organisme national qui, par la voie directe :

(a) fera procéder, dans les autres Etats Contractants, aux inscriptions prévues à l'article 6.

(b) recevra les demandes de renseignements provenant des organismes nationaux des autres Etats Contractants et y donnera suite dans les conditions prévues à l'article 8.

2. Chacun des Etats Contractants communiquera au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe la dénomination et l'adresse de l'organisme national désigné en vertu du paragraphe précédent.

Article 4.

1. Devront faire l'objet d'une inscription dans un Etat Contractant :

(a) les testaments par acte authentique dressés par un notaire, une autorité publique ou toute personne, habilités à cet effet par la loi dudit Etat, ainsi que les autres testaments qui ont fait l'objet d'un acte officiel de dépôt auprès d'une de ces autorités ou personnes ayant qualité pour les recevoir en dépôt;

(b) les testaments olographes qui, si la législation dudit Etat le permet ont été remis à un notaire, à une autorité publique ou à toute personne, habilités à cet effet par la loi dudit Etat, sans qu'un acte officiel de dépôt ait été dressé. Si la législation de cet Etat ne l'interdit pas, le testateur pourra s'opposer à l'inscription.

2. Devront également faire l'objet d'une inscription, s'ils revêtent une forme qui, selon le paragraphe précédent, entraînerait l'inscription, le retrait, la révocation et les autres modifications des testaments inscrits conformément au présent article.

(Vertaling)

OVEREENKOMST

inzake de vaststelling van een stelsel
van registratie van testaments.

De Lid-Staten van de Raad van Europa die deze Overeenkomst hebben ondertekend,

Overwegende dat het doel van de Raad van Europa is het tot stand brengen van een hechtere eenheid tussen zijn leden,

Verlangend een registratiestelsel in het leven te roepen dat een erf-later de mogelijkheid biedt zijn testament te doen registreren ten einde, aan de ene kant, het risico te verkleinen dat het bestaan van het testament onbekend blijft of te laat bekend wordt en, aan de andere kant, na het overlijden van de erf-later, de opsporing van het testament te vergemakkelijken.

Overtuigd dat een zodanig stelsel met name de opsporing van in het buitenland gemaakte testaments zou vergemakkelijken.

Zijn als volgt overeengekomen :

Artikel 1.

De Overeenkomstsluitende Staten verbinden zich tot het overeenkomstig de bepalingen van deze Overeenkomst vaststellen van een registratiestelsel voor testaments, ten einde na het overlijden van de erf-later de opsporing van diens testament te vergemakkelijken.

Artikel 2.

Ter uitvoering van deze Overeenkomst worden door elk der Overeenkomstsluitende Staten een of meer organen in het leven geroepen of aangewezen, die belast worden met de bij deze Overeenkomst voorgeschreven registratie en met het beantwoorden van verzoeken om inlichtingen overeenkomstig het bepaalde in artikel 8, tweede lid.

Artikel 3.

1. Ter vergemakkelijking van de internationale samenwerking wijst elk der Overeenkomstsluitende Staten een nationaal orgaan aan, dat rechtstreeks;

(a) regelingen treft voor de in artikel 6 bedoelde registratie in andere Overeenkomstsluitende Staten.

(b) verzoeken om inlichtingen in ontvangst neemt, afkomstig van de nationale organen van andere Overeenkomstsluitende Staten en die beantwoordt onder de in artikel 8 bedoelde voorwaarden.

2. Elk der Overeenkomstsluitende Staten geeft aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa kennis van de naam en het adres van het ingevolge het voorgaande lid aangewezen nationale orgaan.

Artikel 4.

1. In een Overeenkomstsluitende Staat dienen te worden geregistreerd :

(a) de testaments die bij authentieke akte, ten overstaan van een notaris, een met openbaar gezag beklede autoriteit of elke andere daartoe door de wet van die Staat bevoegd verklaarde persoon zijn opgemaakt, alsmede de andere testaments die bij officiële akte bij een van de autoriteiten of personen, bevoegd om ze in bewaring te nemen, in bewaring zijn gegeven;

(b) de olografische uiterste wilbeschikkingen die, indien de wetgeving van genoemde Staat zulks toestaat aan een notaris, een met openbaar gezag beklede autoriteit of aan elke andere, daartoe door de wet van die Staat bevoegd verklaarde persoon zijn ter hand gesteld zonder dat een officiële akte van bewaargeving is opgemaakt. Indien de wetgeving van die Staat zulks niet verbiedt, kan de erf-later zich tegen de registratie verzetten.

2. Eveneens dient registratie te geschieden van de terugneming, de herroeping en alle andere wijzigingen van ingevolge dit artikel geregistreerde testaments, indien zij gesteld zijn in een vorm welke volgens het vorige lid registratie met zich brengt.

3. Chacun des Etats Contractants aura la faculté de ne pas appliquer les dispositions du présent article aux testaments déposés auprès des autorités militaires.

Article 5.

1. L'inscription devra être faite à la requête du notaire, de l'autorité publique ou de la personne, visés au paragraphe 1 de l'article 4.

2. Toutefois, chacun des Etats Contractants pourra prévoir que la demande d'inscription, dans des cas spéciaux déterminés par sa législation et dans les conditions fixées par celle-ci, pourra être faite par le testateur.

Article 6.

1. L'inscription n'est soumise, en ce qui concerne le testateur, à aucune condition de nationalité ou de résidence.

2. A la demande du testateur, le notaire, l'autorité publique ou la personne, visés à l'article 4, feront procéder à l'inscription non seulement dans l'Etat où le testament aura été dressé ou déposé, mais également, par l'intermédiaire des organismes nationaux, dans les autres Etats Contractants.

Article 7.

1. La demande d'inscription contiendra au moins les indications suivantes :

(a) nom de famille et prénoms du testateur ou disposant (y compris s'il y a lieu, le nom de jeune fille);

(b) date et lieu (ou si le lieu n'est pas connu, le pays) de naissance;

(c) adresse ou domicile déclaré;

(d) dénomination et date de l'acte dont l'inscription est requise;

(e) nom et adresse du notaire, de l'autorité publique ou de la personne qui a reçu l'acte ou le détient en dépôt.

2. Ces données devront figurer dans l'inscription sous la forme déterminée par chaque Etat Contractant.

3. La durée de l'inscription pourra être fixée par la législation de chacun des Etats Contractants.

Article 8.

1. L'inscription doit rester secrète du vivant du testateur.

2. Après le décès du testateur, toute personne pourra, sur présentation d'un extrait de l'acte de décès ou de tout autre document justifiant du décès, obtenir les renseignements visés à l'article 7.

3. Si le testament a été rédigé par deux ou plusieurs personnes, les dispositions du paragraphe 2 du présent article s'appliqueront lors du décès d'un des testateurs, nonobstant les dispositions du paragraphe 1.

Article 9.

Les services rendus entre les Etats Contractants en application des dispositions de la présente Convention sont fournis gratuitement.

Article 10.

La présente Convention ne porte pas atteinte aux règles qui, dans chacun des Etats Contractants, concernent la validité des testaments et autres actes visés par la présente Convention.

Article 11.

Chacun des Etats Contractants aura la faculté d'étendre, dans les conditions qu'il établira, le système d'inscription prévu par la présente Convention, à tout testament non visé à l'article 4 ou à toute autre

3. Elk der Overeenkomstsluitende Partijen heeft de bevoegdheid het bepaalde in dit artikel niet toe te passen op testamenten in bewaring gegeven bij militaire autoriteiten.

Artikel 5.

1. De registratie dient te geschieden op verzoek van de notaris, de met openbaar gezag beklede autoriteit of de persoon bedoeld in artikel 4, eerste lid.

2. Elk der Overeenkomstsluitende Staten kan evenwel bepalen dat het verzoek tot registratie in bijzondere in zijn wetgeving omschreven gevallen en onder de daarin gestelde voorwaarden door de erflater kan worden gedaan.

Artikel 6.

1. Aan de registratie zijn geen voorwaarden verbonden met betrekking tot de nationaliteit of de woonplaats van de erflater.

2. Op verzoek van de erflater kan de notaris, de met openbaar gezag beklede autoriteit of elke andere persoon bedoeld in artikel 4 niet alleen om registratie verzoeken in de Staat waar het testament is gemaakt of in bewaring gegeven, maar ook door tussenkomst van de nationale organen, in de andere Overeenkomstsluitende Staten.

Artikel 7.

1. Het verzoek tot registratie zal ten minste de volgende inlichtingen bevatten :

(a) geslachtsnaam en voorna(a)m(en) van de erflater of degene die een beschikking heeft gemaakt (en de meisjesnaam, indien van toepassing);

(b) datum en plaats (of indien de plaats niet bekend is, het land) van geboorte;

(c) adres of opgegeven woonplaats;

(d) aard en datum van de akte waarvan registratie wordt verzocht;

(e) naam en adres van de notaris, de met openbaar gezag beklede autoriteit of de persoon die de akte in ontvangst of in bewaring heeft genomen.

2. Deze gegevens dienen in het register te worden opgenomen in de door elke Overeenkomstsluitende Staat te bepalen vorm.

3. De duur van de registratie kan door elke Overeenkomstsluitende Staat bij de wet worden vastgesteld.

Artikel 8.

1. De registratie dient gedurende het leven van de erflater geheim te blijven.

2. Na het overlijden van de erflater kan een ieder, onder overlegging van een uittreksel uit de akte van overlijden of van enig ander document waaruit het overlijden blijkt, de in artikel 7 bedoelde inlichtingen verkrijgen.

3. Indien het testament door twee of meer personen is opgemaakt, is het bepaalde in het tweede lid van dit artikel van toepassing bij het overlijden van een der erfelers, niettegenstaande het bepaalde in het eerste lid.

Artikel 9.

De door de Overeenkomstsluitende Staten onderling verleende diensten voor de toepassing van de bepalingen van deze Overeenkomst worden om niet geleverd.

Artikel 10.

Deze Overeenkomst laat onverlet de bepalingen die in elke Overeenkomstsluitende Staat betrekking hebben op de geldigheid van testamenten en andere in deze Overeenkomst bedoelde akten.

Artikel 11.

Elke Overeenkomstsluitende Staat heeft de bevoegdheid op door die Staat te bepalen voorwaarden het in deze Overeenkomst bedoelde registratiesysteem uit te breiden tot testamenten niet bedoeld in artikel

disposition pouvant avoir une incidence sur la dévolution d'une succession. Dans ce cas, notamment les dispositions du paragraphe 2 de l'article 6 seront applicables.

Article 12.

1. La présente Convention est ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe. Elle sera ratifiée ou acceptée. Les instruments de ratification ou d'acceptation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La Convention entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt du troisième instrument de ratification ou d'acceptation.

3. Elle entrera en vigueur à l'égard de tout Etat signataire qui la ratifiera ou l'acceptera ultérieurement, trois mois après la date du dépôt de son instrument de ratification ou d'acceptation.

Article 13.

1. Après l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe pourra inviter tout Etat non membre du Conseil à adhérer à la présente Convention.

2. L'adhésion s'effectuera par le dépôt, près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, d'un instrument d'adhésion qui prendra effet trois mois après la date du dépôt.

Article 14.

1. Tout Etat Contractant peut, au moment de la signature, ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera la présente Convention.

2. Tout Etat Contractant peut, au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, ou à tout autre moment par la suite, étendre l'application de la présente Convention, par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, à tout autre territoire désigné dans la déclaration et dont il assure les relations internationales ou pour lequel il est habilité à stipuler.

3. Toute déclaration faite en vertu du paragraphe précédent pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, aux conditions prévues par l'article 16 de la présente Convention.

Article 15.

Aucune réserve n'est admise aux dispositions de la présente Convention.

Article 16.

1. La présente Convention demeurera en vigueur sans limitation de durée.

2. Tout Etat Contractant pourra, en ce qui le concerne, dénoncer la présente Convention en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

3. La dénonciation prendra effet six mois après la date de la réception de la notification par le Secrétaire Général.

Article 17.

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil et à tout Etat ayant adhéré à la présente Convention :

- (a) toute signature;
- (b) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion;
- (c) toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément à son article 12;
- (d) toute notification reçue en application des dispositions du paragraphe 2 de l'article 3 et des paragraphes 2 et 3 de l'article 14;

4 of tot enige andere beschikking die van invloed kan zijn op de verving van een nalatenschap. In dat geval is met name het bepaalde in artikel 6, tweede lid, van toepassing.

Artikel 12.

1. Deze Overeenkomst staat ter ondertekening open voor de Lid-Staten van de Raad van Europa. Zij dient te worden bekrachtigd of aanvaard. De akten van bekrachtiging of aanvaarding worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

2. De Overeenkomst treedt in werking drie maanden na het tijdstip van nederlegging van de derde akte van bekrachtiging of aanvaarding.

3. Zij treedt voor iedere ondertekenende Staat die haar daarna bekrachtigt of aanvaardt, in werking drie maanden na de datum van nederlegging van diens akte van bekrachtiging of aanvaarding.

Artikel 13.

1. Na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst kan het Comité van Ministers van de Raad van Europa iedere Staat die geen lid is van de Raad uitnodigen tot deze Overeenkomst toe te treden.

2. De toetreding geschiedt door nederlegging bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa van een akte van toetreding, en wordt van kracht drie maanden na de datum van nederlegging daarvan.

Artikel 14.

1. Iedere Overeenkomstsluitende Staat kan bij de ondertekening of op het ogenblik van de nederlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding, aangeven op welk gebied of op welke gebieden deze Overeenkomst van toepassing is.

2. Iedere Overeenkomstsluitende Staat kan, op het ogenblik van de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding of op een later tijdstip, door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte verklaring, de toepasselijkheid van deze Overeenkomst uitbreiden tot het gebied of de gebieden genoemd in deze verklaring, voor de internationale betrekkingen waarvan hij verantwoordelijk is, of waarvoor hij bevoegd is overeenkomsten aan te gaan.

3. Elke krachtens het bepaalde van het voorgaande lid afgelegde verklaring kan, ten aanzien van elk in deze verklaring genoemd gebied, worden ingetrokken overeenkomstig de procedure omschreven in artikel 16 van deze Overeenkomst.

Artikel 15.

Het maken van voorbehouden ten aanzien van de bepalingen van deze Overeenkomst is niet toegestaan.

Artikel 16.

1. Deze Overeenkomst is voor onbepaalde tijd van kracht.

2. Iedere Overeenkomstsluitende Staat kan deze Overeenkomst opzeggen door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte kennisgeving.

3. Deze opzegging wordt van kracht zes maanden na het tijdstip van ontvangst van deze kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Artikel 17.

De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa doet aan de Lid-Staten van de Raad en aan iedere Staat die tot deze Overeenkomst is toegetreden, mededeling van :

- (a) elke ondertekening;
- (b) de nederlegging van elke akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding;
- (c) elke datum van inwerkingtreding van deze Overeenkomst overeenkomstig het bepaalde in artikel 12;
- (d) elke kennisgeving ontvangen krachtens het bepaalde in artikel 3, tweede lid, en artikel 14, tweede en derde lid;

(c) toute notification reçue en application des dispositions de l'article 16 et la date à laquelle la dénonciation prendra effet.

En foi de quoi les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Bâle, le 16 mai 1972, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires et adhérents.

Pour le Gouvernement du Royaume de Belgique :

A. VRANCKX.

Pour le Gouvernement du Royaume de Danemark :

K. Axel NIELSEN.

Pour le Gouvernement de la République française :

R. PLEVEN.

Pour le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne :

Gerhard JAHN.

Pour le Gouvernement de la République italienne :

Guido GONELLA.

Pour le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg :

E. SCHAUS.

Pour le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas :

VAN AGT.

Pour le Gouvernement du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord :

HAILSHAM of St. MARYLEBONE.

(c) elke krachtens het bepaalde in artikel 16 ontvangen kennisgeving en de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

Gedaan te Bazel, de 16^e mei 1972, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk gezaghebbend, in een enkel exemplaar, dat zal worden nedergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa zal hiervan een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift doen toekomen aan elk der ondertekenende en toetredende Staten.

Voor de Regering van het Koninkrijk België :

A. VRANCKX.

Voor de Regering van het Koninkrijk Denemarken :

K. Axel NIELSEN.

Voor de Regering van de Franse Republiek :

R. PLEVEN.

Voor de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland :

Gerhard JAHN.

Voor de Regering van de Republiek Italië :

Guido GONELLA.

Voor de Regering van het Groothertogdom Luxemburg :

E. SCHAUS.

Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden :

VAN AGT.

Voor de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland :

HAILSHAM of St. MARYLEBONE.